

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 10.09.2025

Meie 21.10.2025

nr 1-4/25/4008, KLIM/25-
0979/-1K
nr 8-2/7433

Liiklusohutusprogrammi 2026-2035 eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kliimaministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks Liiklusohutusprogramm 2026-2035 eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

Üldised märkused

1. Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud Transpordi ja liikuvuse arengukavas 2021-2035¹ on toodud välja eesmärk:

Vähendada liikluses hukkunute ja raskelt vigastatute arvu poole võrra ehk saavutada olukord, kus hukkunute arv kolme aasta keskmisena ei ületaks 30.

Kooskõlastamiseks esitatud liiklusohutusprogramm 2026-2035 (edaspidi LOP35) eelnõus räägitakse liiklussurmade arvust, milleks on 22:

Aastaks 2035 soovime kolme aasta keskmisena vähendada liiklussurmade arvu 22 inimeseni ning raskesti vigastatute arvu 272 inimeseni. Iga inimese liikluses hukkumist ja raskesti vigastada saamist tuleb ja saab vältida. Püstitatud eesmärgi saavutamine eeldab ühiskonna kui terviku pühendumist, kus vastutus lasub nii igal üksikliiklejal kui ka riigil oma pädevusvaldkonnas.

Palume seletuskirjas täiendavalt selgitada, miks need arvud on erinevad ning miks programm ei ole kooskõlas arengukavaga. Kas programm peaks olema kooskõlas arengukavaga või mitte?

2. LOP35 seletuskirjas märgitakse lk 1:

Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035 peab vajalikuks liiklusohutusprogrammi elluviimist ja meetmete rahastamist riigieelarvest.

Palume seletuskirja lisada ka viite, kus see arengukavas konkreetselt kirjas on. Kas arengukavas on välja toodud liiklusohutusprogramm eraldi?

3. LOP35 seletuskirjas märgitakse lk 8:

Avalikkus sai oma ideid LOP35 koostamisse esitada läbi Transpordiameti kommunikatsioonikanalite. Transpordiameti kodulehel avaldatud veebirakenduse kaudu esitati 296 ettepanekut ja Facebooki

¹ [Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035.pdf](#)

vahendusel 78 ettepanekut. 215 ettepanekut käsitlesid ohutu liikleja meedet, 102 ohutu teega seonduvaid tegevusi ja 36 ettepanekut olid seotud ohutu kiiruse kehtestamisega.

Palun seletuskirja lisada, mis nende ettepanekutega tehti ning kuidas nendega arvestati LOP35 koostamisel.

4. LOP35 kasutab läbivalt mõistet „mikrosõiduk“. See ei ole hea tava, et programm toob sisse uusi mõisteid, mis ei ole kehtivas õiguses reguleeritud. Selle tulemuseks on olukord, kus pole arusaadav, mida silmas peetakse, mida reguleerida tahetakse jne. Kehtivas liiklusseaduses sellist mõistet ei ole, kuid sinna toodi 1.jaanuarist 2021² sisse mõiste kergliikur:

21¹) kergliikur on käesoleva seaduse § 87 lõike 1² nõuetele vastav ühe inimese vedamiseks ettenähtud istekohata elektri jõul liikuv sõiduk, välja arvatud jalgratas. Kergliikuriks loetakse ka käesoleva paragrahvi punktis 80 nimetatud tasakaaluliikurit.

Joobes juhid

2023. aasta suvel saatis Justiitsministeerium kooskõlastusele karistusseadustiku ja liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (VTK) „Joobes mootorsõidukijuhil juhtimisõiguse peatamine, tervisetõendi kehtetuks tunnistamine ja selle uuesti taastamine“. VTK toodud lahendused kooskõlastas mh ka Kliimaministeerium ja Siseministeerium. Sotsiaalministeerium saatis mitteametliku kooskõlastuse.

2024. aastal saatis Sotsiaalministeerium kooskõlastusele eelnõu "Alkoholitarvitamise vähendamise arengusuunad 2025–2035 kohta". Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastas selle, kus muuhulgas oli tegevussuunas 4.2. ära toodud: „arendatakse infosüsteeme selliselt, et kriminaalses joobes juhtimiselt tabatud inimese tervisetõend peatuks automaatselt ning uuendada mootorsõidukijuhi tervisekontrolli tingimusi ja tervisenõudeid millega tagada, et tervisetõendi tagasi saamine oleks alkoholi tarvitamise hindamisel seotud objektiivsete indikaatoritega“.

Sotsiaalministeerium teavitas Justiits- ja Digiministeeriumi ning Kliimaministeeriumi 29.04.2025, et nad on meelt muutnud ja ei toeta enam kriminaalses joobes juhtidel automaatse tervisetõendi kehtivuse peatamist. Põhjenduseks toodi, et kuna joobes juhtimine on käitumuslik probleem, siis pole alust tervisetõendi tühistamiseks.

Justiits- ja Digiministeerium ei ole eitanud, et joobes juhtimise näol on mh tegemist ka käitumusliku probleemiga. Sotsiaalministeeriumi kirjas on see toodud põhilise vastuargumendina. Samas võtab ka kehtiv tervisetõendi hindamine arvesse ja hindab tõendi taotleja käitumuslike aspekte. Lisaks on kriminaalses joobes juhtimine väga suure tõenäosusega viide sellele, et isiku tervislik seisund ei vasta sellele, mida tervisedeklaratsioonis esitatud on, sestap ei ole siiani olnud vaidlust, et selle kinnitamiseks või ümber lükkamiseks on uue tervisekontrolli läbimine vajalik ja proportsionaalne meede koos objektiivsemate mõõtemetoditega kui senine taotleja enesehinnangul põhinev hindamine. LOP35 on selle tervisekontrolli süsteemi tulevikueesmärgid sõnastatud väga üldistena ja pole aru saada, kuidas olemasolevat olukorda on plaanis muuta. Palume seda programmi tekstis täpsustada.

LOP35 lisas ehk tegevuskavas on p 11: *Liiklusseaduse ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse rakendusaktide muudatused tervisekontrolli süsteemi tõhustamiseks*. Kas see punkt hõlmab endas ülevahtoodud probleemi?

Liiklusrikkujate mõjutamine

1. Politsei- ja Piirivalveamet on viimastel aastatel proovinud tänuväärselt katsetada liiklusrikkujate mõjutamiseks alternatiivseid sekkumisi sh nt rahunemisseatus. Märgime, et alternatiivsete meetmete puhul on tegemist seadusest tuleneva põhikaristuse alternatiivina. Vältimatult on vajalik nende lähenemiste mõju hindamine, sest vastasel korral oleks tegemist mitte teadmiste vaid pelgalt veendumuse põhise lähenemisega. LOP35 tekst ega ka tegevuskava seda alternatiivide mõju hindamist hetkel ei maini.

² [Liiklusseaduse muutmise seadus–Riigi Teataja](#)

2. LOP35 lisas ehk tegevuskavas on punkt nr 30: *Analüüs "Karistusseadustikus sätestatud rahatrahvi määramise aluseks oleva trahviühiku suuruse neljalt eurolt kaheksale eurole, hoiatustrahvi arvutamise aluseks oleva summa tõstmise seitsmele eurole ja mõjutustrahvi maksimaalmäära tõstmise 160 eurole mõju mootorsõidukijuhtide seadusekuulekusele"*, mille läbiviijaks on märgitud Justiits- ja Digiministeerium.

Oleme seisukohal, et selle analüüsi läbiviimine ei ole Justiits- ja Digiministeeriumi pädevuses, kuna liiklusseaduse vastutuse peatükis sätestatud väärtegusid menetleb ning karistust rakendab kohtuvälise menetlejana Siseministeeriumi valitsemisalas olev Politsei- ja Piirivalveamet. Liiklusseaduse rakendamise sh muudatuste mõju analüüsimise eest vastutab Kliimaministeerium koostöös Transpordiametiga. Asjaolu, et Justiits- ja Digiministeerium koostas nn trahviühiku muutmise eelnõu³ pole siinjuures kohane, kuna trahviühiku tõstmine kohaldub kõikidele väärtedele, mitte üksnes liiklussüütegudele. Iga valdkonna konkreetne analüüs on siiski vastava ministeeriumi pädevuses.

Isikuandmete kaitse

LOP35 punktis 4.7 tuuakse välja, et liiklusohutust puudutavad otsused peavad tulevikus põhinema usaldusväärsetel ja asjakohastel andmetel, mis on kogutud privaatsussätteid ja andmekaitset arvestades. Nõustume selle seisukohaga ning täpsustame, et selleks on vajalik Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 25 ehk lõimitud ja vaikimisi andmekaitse põhimõtete järgimine, st asjakohaseid tehnilisi ja vajalikke kaitsemeetmeid tuleb kaasata juba teenuse või toote arendamise esimestes protsessides. Mõistagi peab olema järgitud ka IKÜM artiklist 5 tulenevaid andmetöötluse põhimõtteid – vajalikkus, minimaalsus, eesmärgipärasus ning korrektse õigusliku aluse olemasolu. Viimase osas palume tulevikus arvestada sedagi, et õiguslik alus peab esinema ka andmete andmekogusse kandmiseks, nagu seda eelnõu kohaselt tulevikus suuremas ulatuses teha kavatakse. Isikuandmete andmekogusse kogumise osas kehtivad Eesti praktikas täpsemad nõuded. Selgitame, et igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist käsitatakse eraelu puutumatuse (PS § 26) riivena. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad.

Palume nende märkustega arvestada juba ennetavalt seadusloomeprotsessides, mis puudutavad isikuandmete andmekogudesse kandmist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

³ [Karistusseadustiku muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus \(trahviühiku suurendamine\)–Riigi Teataja](#)

